

кредитів, базове місце серед яких займають такі навчальні дисципліни як: вища математика – 8 кр.; фізика – 4 кр.; інформатика та обчислювальна техніка – 2,6 кр.; основи теорії кіл – 5 кр.; сигнали та процеси в радіотехніці – 3 кр.; радіоматеріали, радіокомпоненти та мікроелектроніка – 4 кр.; основи автоматизації проектування – 1 кр.; електродинаміка та поширення радіохвиль – 3 кр.; аналогові електронні пристрої – 2 кр.; цифрові пристрої та мікропроцесори – 3 кр.; та ін.

Інтегрованим навчальним планом передбачається також і вивчення на стадії бакалаврської підготовки траєкторних дисциплін майбутньої спеціальної підготовки загальним обсягом 5,5 кредитів. Певним резервом нового навчального плану є вилучення з нього виробничо-технологічної практики, оскільки практична підготовка за фахом добре поставлена в закладах освіти першого освітньо-кваліфікаційного рівня.

Аналіз академічної успішності студентів, які навчаються за інтегрованими навчальними планами, свідчить, що відрахування студентів становить в середньому 15% (інших студентів – 35%). Студенти прискорених груп навчання користуються більшим попитом при вирішенні питань працевлаштування, оскільки на цей час вони мають два освітні дипломи – молодшого спеціаліста та бакалавра.

Надійшла до редколегії 28.05.98.

АННЕНКОВ В. П., ТАНДИР Л. В.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ДІЯЛЬНОСТІ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВО-ВИРОБНИЧИХ КОМПЛЕКСІВ

Реформування професійної та вищої освіти в Україні повинно проводитися з врахуванням необхідності вирішення цілого ряду завдань, таких як: приведення освіти у відповідність до динаміки сучасного розвитку цивілізації, підвищення загальноосвітнього та професійно-кваліфікаційного рівня фахівців, виховання гармонійно розвиненої особистості з високоморальною громадянською позицією та ін. Серед них не останнє місце займає економічність освіти на відтворення кваліфікованої робочої сили, тобто зменшення порівняно з нинішніми розмірами витрат на підготовку фахівців усіх рівнів. Раніше даний процес регулювався державою, але з появою навчальних за-

кладів різних форм власності проблема «вартості» фахівця стає дедалі гострішою. Особливо актуально це в нинішній період загального кризового стану економіки, але й в умовах нормально функціонуючого ринку жорсткі умови конкуренції вимагатимуть «здешевлення» підготовки фахівців, адже виживатимуть ті навчальні заклади, де «собівартість продукції» буде нижчою. З другого боку, економія не повинна негативно впливати на якість підготовки. Навпаки, потрібно вести пошуки нових форм, тенденцій, навчальних технологій, що дало б можливість значно покращити професійні якості, знання та уміння випускників навчальних закладів. Це необхідно їм для успішного виконання службових обов'язків, професійної мобільності, швидкої адаптації до змін і розвитку в галузях техніки, технологій, системах управління та організації праці.

Важливу роль у вирішенні цих завдань відіграватимуть навчально-науково-виробничі комплекси (ННВК), тобто добровільні об'єднання навчально-виховних закладів різних типів та виробничих підприємств (або організовані виробничі підрозділи в рамках навчально-виховних закладів), які забезпечуватимуть координацію спільної діяльності по реалізації освітньо-професійних завдань, впровадження системи ступеневої підготовки фахівців за наскрізними навчальними планами та програмами на основі наступності у формуванні змісту освіти, послідовного переходу з одного професійного рівня на інший.

Комплекси дають можливість в підготовці від середньої освіти до магістра, ефективного використання науково-педагогічних кадрів, навчально-лабораторної та виробничої бази, соціальної інфраструктури, навчально-методичного забезпечення, здійснення підготовки фахівців наступного рівня з числа випускників навчально-виховних закладів, що входять до комплексу, підвищення кваліфікації викладачів, підготовки наукових кадрів.

Навчальний процес в рамках комплексу орієнтований на поступове ускладнення мети, завдань, форм і методів організації навчання, та створення умов для професійного самовизначення молоді на основі вже здобутих знань, вмінь та навичок чи певного кваліфікаційного рівня і на розвиток життєво-значимих орієнтирів та активність молоді у культурно-дозвільній діяльності. В комплексі створюються також сприятливі умови для спостережень, а у кінцевому результаті – для впливу на розвиток ціннісних орієнтацій студентської молоді.

В даний час ННВК створені і діють. Деякі з них набирають силу, деякі, навпаки, розпадаються як нежиттєздатні. Практика їх існування показала, що ця проблема потребує глибокого дослідження, адже єдиної науково-обґрунтованої концепції діяльності ННВК ще немає і їх розбудова проводиться на інтуїтивному рівні.

Не прослідковується єдиний підхід до формування змісту освіти в системі ступеневої підготовки фахівців окремих кваліфікаційних рівнів в рамках комплексу. Не до кінця продумана і розроблена їх структура, принципи управління. Як правило, це об'єднання окремих юридичних осіб, що вносить певні складнощі в керівництво, породжує розбіжності між окремими ланками ННВК.

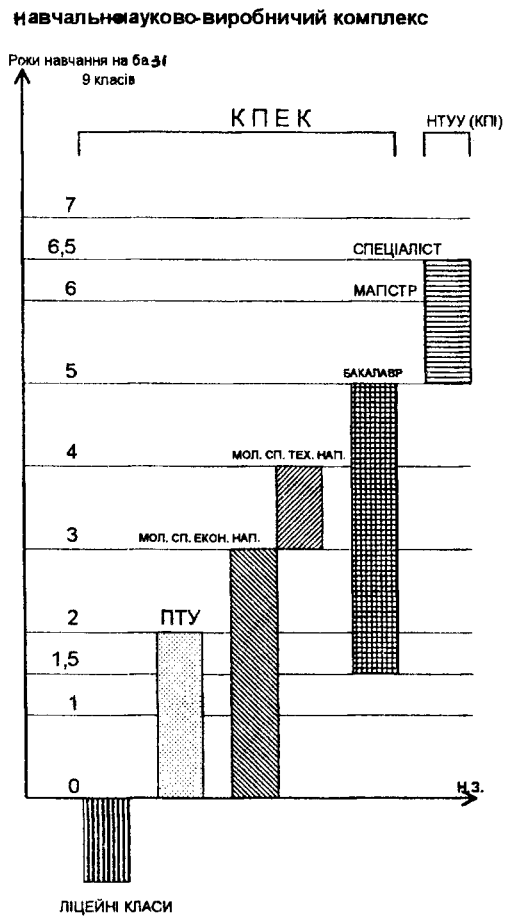

Рис. 1

Цілком можливо, що комплекс, як єдиний цілісний організм, як окрема юридична особа з структурними підрозділами гнучкіше і швидше реагува-

тиме на потреби суспільства, буде економічнішим для держави, вирішуватиме питання з врахуванням інтересів всіх складових частин об'єднання.

Як один з варіантів можна привести ННВК на базі Національного технічного університету «КПІ» (рис. 1), до складу якого входить коледж.

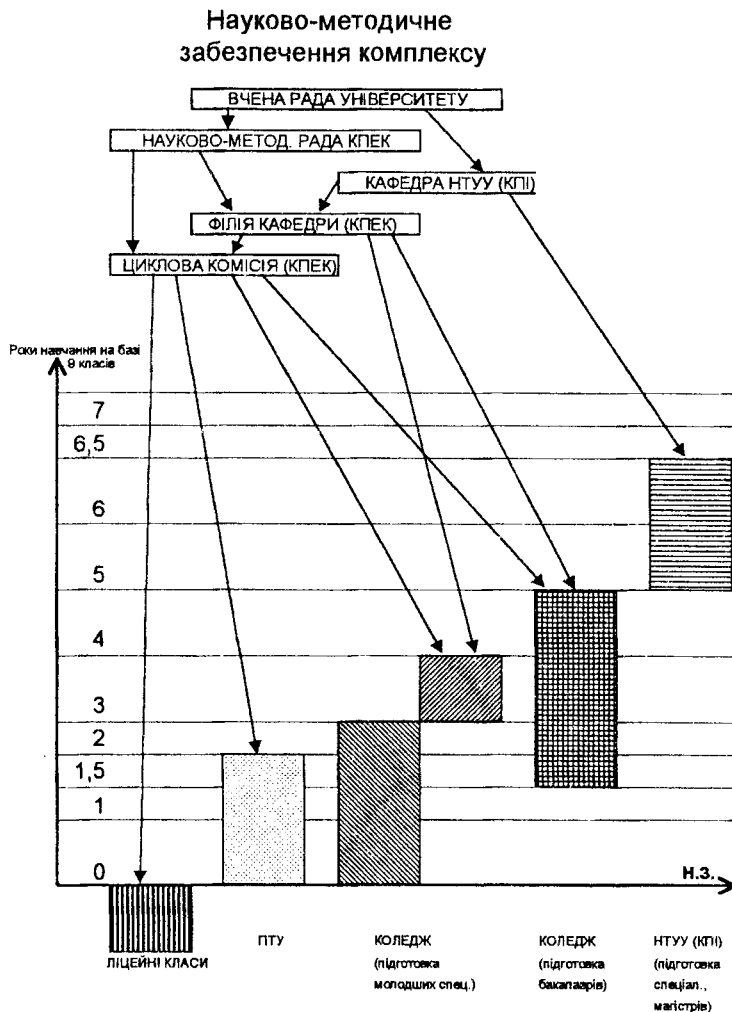

Рис. 2.

В коледжі створені філії кафедри «Електронні апарати» та «Економіка та організація радіоелектронного виробництва», ведеться підготовка бакала-

врів напрямків відповідних кафедр. Науково-методичні навчальні комплекси забезпечуються по схемі рис. 2.

Студенти бакалаврату мають можливість користуватися лабораторною базою та бібліотечним фондом, а викладачі університету проводять лекції в коледжі. Після закінчення коледжу частина випускників молодших спеціалістів іде в промисловість, частина по конкурсу вступає до КПІ або іншого вузу III–IV рівня на скорочену форму підготовки. Закінчивши бакалаврат, частина іде в промисловість, частина за конкурсом іде в інститут з метою отримання кваліфікації спеціаліста або магістра. Такий підхід забезпечує студентам коледжу підвищену базову підготовку для подальшого навчання в вищому навчальному закладі III–IV рівня акредитації.

При коледжі також існує комплекс, до складу якого входять групи скороченої підготовки робітників (ПТУ), ліцейні класи, які отримують неповну загальну або загальну середню освіту та поглиблено вивчають ті дисципліни, які є профільюючими в подальшому навчанні в рамках комплексу.

Відповідно до укладеної угоди між коледжем та ПТУ № 7 м. Києва розпочато спільну роботу по підготовці кадрів з робітничих професій зі скороченим терміном навчання. Напрацьована схема переходу випускників цього училища на навчання за кваліфікаційним рівнем «молодший спеціаліст». А взагалі, в коледжі ведеться підготовка молодших спеціалістів з трьох спеціальностей економічного та трьох технічного напрямів. В 1997/98 навчальному році відбудеться перший випуск бакалаврів. Тобто пропонується набуття професійної освіти від загальноосвітньої та початкової професійної підготовки – до перших двох ступенів вищої освіти.

Практика життя наочно ілюструє переваги єдності лабораторно-кабінетної бази, втілення принципу неперервності навчання, скорочення термінів підготовки порівняно з термінами в окремо взятих навчальних закладах (рис. 2), дає можливість студенту на кожному рівні отримати відповідну кваліфікацію, вирішує проблему ефективного використання та зайнятості педагогічних кадрів.

Тобто, ННБК – це навчальні заклади нового типу, широке запровадження яких дасть можливість ефективного використання бюджетних коштів та матеріальних ресурсів, забезпечить поліпшення якості підготовки фахівців в сучасних умовах, дотримання неперервності в професійній підготовці кадрів.

Надійшла до редколегії 25.05.98